

الگوهای غیرمستقیم تدریس

الگوهای غیرمستقیم تدریس

۱- تن صدا در هنگام صحبت

از تن صدا و طرز بیان افراد می‌توان مفاهیمی را استنباط نمود. به عنوان مثال گاهی گفتن بله معنی فراتر از نه را دارد و گاهی تحسین و تمجید از دیگران، تنبیه و سرزنشی را در بردارد و بالعکس، روی همین اصل، طرز گفتار و حرکات فرد به هنگام ارایه مطلب در یادگیری تاثیر به سزاوی دارد.

۲- علاقه مندی و داشتن حوصله

اگر معلم در گفتار خود بتواند برآن روحی تازه بخشیده و شنووندگان را مژدهب گفته های خود نماید، حاکی از علاقه مندی و داشتن حوصله او خواهد بود. بر عکس وقتی معلم باحالت یک نواخت در صدا، انفعال در گفتار و کشش خاصی مطلبی را ارایه دهد، نشانگر بی حوصلگی و عدم علاقه می باشد. دانش آموزان به خوبی می توانند به درجه استحکام علاقه وايمان که در پس گفتار معلم وجود دارد پی ببرند و همان ميزان علاقه وايمان معلم به گفته های خود می توانند نگرش دانش آموزان را تغيير دهد.

۳- فاصله مکانی مناسب بادانش آموزان

فاصله مکانی یکی از مهم ترین عواملی است که در احساس درونی افراد تاثیر می گذارد. وقتی اشخاص با همدیگر صحبت می کنند فاصله ای را بین خود نگه می دارند. جالب این که چنین فاصله ای در کلاسها توسط تحقیقات مختلف مورد بررسی قرار گرفته که از آن جمله دیویس نقل نموده است که: چهار حالت در فاصله، مشخص شده اند:

الف: فاصله نزدیک: که از صفر تا چهل و شش درصد متر برآورده شده است در این فاصله حالت دستپاچگی پیش می آید چنین فاصله ای مخصوصا در اتوبوس مشاهده می شود که افراد در تلاشند تا تماس بین آنها به وجود نیاید و همیشه خودرا در حالت سفت و سخت نگه داشته و مسلما

احساس ارامش هم ندارند. این فاصله اگر بین معلم شاگرد آن هم به طور مداوم به وجود آید باعث ناراحتی فراگیر شده و به هر حال باید از آن دوری جست.

ب: فاصله مناسب بحث های شخصی: این فاصله هفتاد و پنج درصد تا ۲۵/۱ متر حدس زده شده و فاصله ای است که افراد در حالت دوستی و یا بحث های شخصی با یک دیگر دارند. معلم به چنین فاصله ای موقعی می تواند وارد شود که در کلاسش روابط حسنی وجود داشته و صمیمیت زیادی بین او و فراگیران برقرار باشد، به هر حال منطقه ای چندان مناسب در تدریس نمی باشد . بنا براین تنظیم فاصله‌ی مکانی باحالات و هیجانات گفتاری و تمایلات عاطفی، همراه با فراز ها و نشیب ها و کاهش اثر این تن صدا و شدت علاقه به موضوع مورد نظر را بطره مستقیم دارد

ج: فاصله مناسب کلاس: این فاصله از ۲۵/۱ تا ۷۰/۳ متری باشد و منطقه ای است که رعایت آن برای معلمان کلاس های درس توصیه می شود ؟ قسمتی که به فاصله شخصی (۲۵/۱) نزدیک تر میگردد برای بحث کلاس و گفتگو در تدریس مناسب بوده و هرقدر به (۷۰/۳) نزدیک تر می شویم جهت سخنرانی های مختلف مناسب تر می باشد . آثار تربیتی و پیامدهای عاطفی این فاصله ها در یافته های پژوهشی به ویژه محققانی که در قلمرو روان شناسی اجتماعی فعالیت می کنند مشهود است .

د: فاصله مناسب کنفرانس:

این فاصله از ۷۰/۳ تا ۷۰/۶ متر می باشد که در آن اگر سخنرانی به وجود آید حالت رسمی بیشتری را داشته و صدای سخنران با یستی بلند تر از حالت عمومی باشد . این منطقه برای سخنرانی در کلاس هایی با تعداد بیشتر مناسب است . هر قدر از حد نهایی این فاصله (۶/۷) متر پا فراتر بگذاریم مناسب معلمان کلاسی نبوده و برای سخنرانی های عمومی و کنفرانسها مناسب تر خواهد بود . وقتی فاصله از این حد بیشتر باشد ارتباط غیر کلامی کم کم تاثیر خود را از دست خواهد داد .

۴- حالت و وضعیت:

این مسئله در گفتار تاثیر مهمی دارد ، معلم با یستی به هنگام سخنرانی بدن خود را راحت نگه داشته و خود را پشت میز یا غیره پنهان نکند و چنین امری می تواند دلالت بر اعتماد در گفتار و حاضر کردن

مطلوب باشد . اگر وضعیت بدنی را طوری ترتیب بدھیم که یکی از شانه ها به طور مداوم به طرف دانش آموزان باشد و یا این که پشت به آن ها بیشتر شود مسلماً گرایش منفی به وجود می آید . همین امر در مرور فراگیران نیز صادق خواهد بود مثلاً وقتی فراگیری خود را پشت افراد جلویی پنهان نموده و سر به زیر و خمیدگی بدن را به وجود آورد ، معلم در مرور دش گرایش منفی خواهد داشت که او از آمادگی برای درس برخوردار نبوده و یا این که تکالیف خود را انجام نداده است .

۵- حرکات بدنی :

طرز حرکات بدنی هم می تواند حالت احساسی فرد را بیان کند . به هنگامی که اعضا بدن تحرک پیدا می کند و حرکات خاصی را از خود به وجود می آورد می تواند دلالت بر تحرک بیشتر باشد . تجزیه و تحلیل ارتباط بین افراد نشان می دهد که حدود ۶۰ نوع حرکات مختلف بدنی وجود دارند که بیش از نیمی از آن مربوط به حرکات سر و صورت است .

۶- تماس چشمی :

از اشارات و حرکات چشمی می توان برخی از مسائل احساسی افراد را درک نمود . چشم ها عامل نیرومندی در ارتباط بوده ؛ ناپ در پژوهش هایی به این نتیجه رسیده که تماس چشمی وخیره نگری نشانگر احساس مثبت بیشتری می باشد ، اگر این نتیجه پذیرفته شود عکس آن نیز صادق است بدین معنی که سعی در جلوگیری از تماس چشمی می تواند یک حالت منفی نظیر احساس خطا و افسردگی ایجاد نماید .